

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

22 квітня 2026 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, доброго дня. Продовжуємо засідання комітету. Нагадаю, що ми зробили перерву в попередньому засіданні, питання те саме: про стан підготовки реформи старшої профільної школи: проблемні аспекти та шляхи їх врегулювання. Сьогодні ми спробуємо зробити більше акцент на старшій профільній школі професійного спрямування і далі побачимо, як піде засідання комітету, чим ми закінчимо.

Отже, з вашого дозволу, надам слово пану Дмитру Завгородньому – заступнику міністра освіти і науки, а потім співдоповідачем – Сергій Валерійович Колебошин і перейдемо до дискусії.

Пане Дмитре, будь ласка, вам слово.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Дякую.

Я спробую лаконічно, оскільки ви сказали, що ви вже подивилися презентацію. *(Шум у залі)* Окей, я все одно спробую лаконічно.

Сьогодні ми говоримо про Нову українську школу професійного спрямування. У старшій школі передбачено, всі ви знаєте, я так розумію, минулого разу обговорювали академічне і професійне спрямування. Я хотів тут трошки зацентувати увагу на оцих визначеннях різниці між поглибленим вивченням окремих дисциплін і якраз професійно-орієнтованим підходом в навчанні.

Що нам треба розробити для того, щоб запровадити цю нову старшу профільну школу? Нам потрібна типова освітня програма профільної середньої освіти професійного спрямування. Вона зараз була на громадському обговоренні і зараз опрацьовуються якраз пропозиції після громадського обговорення, їх дуже-дуже багато, тому ми одразу зможемо презентувати напрацювання перед затвердженням після опрацювання цих пропозицій. Після цього... не після цього, а ця типова освітня програма вона також містить типові навчальні плани до запропонованих профілів, і після цього можна буде розробити, затвердити модельні

навчальні програми, за якими будуть розроблятися підручники, посібники тощо. Ми знаємо, що в деяких закладах це буде застосовуватися, в закладах професійної фахової, спеціалізованої освіти може застосовуватися професійне спрямування.

Щодо профілів, тут це важливо. На громадському обговоренні в типовій програмі ми запропонували такі десять сфер, які об'єднують всі професії і спеціальності групують їх навколо таких профілів. Це аналог того як в академічному спрямуванні є кластери, визначені. Тут ми одразу визначаємо певні профілі, але типовою програмою кажемо, що модельні можуть бути затверджені для інших спеціальностей як для окремих профілів. Я б тут хотів окремо зазначити, що цей перелік ми обговорювали багато разів з різними закладами освіти. І зараз в рамках цього громадського обговорення ми хочемо енергетичний і інженерно-технологічний об'єднати в один, а педагогіку і медицину розділити на два. Це все одно залишить нам 10 таких груп, але кожна з груп буде приблизно від 10 до 15 тисяч здобувачів освіти 10-го класу першого року навчання, що може нам збалансувати кількість матеріалів, підручників і так далі на більш-менш рівномірну кількість здобувачів освіти за кожним профілем і плюс далі розкажу, зробити ці матеріали більш адаптованими до кожного конкретного з цих профілів.

Тепер переходимо далі до групування цих компонентів. За аналогією зі старшою профільною школою академічного спрямування є обов'язкові компоненти для всіх профілів, обов'язкові компоненти за обраним профілем і вибіркові. Тут важливо сказати, що обов'язкові компоненти, які спільні для всіх профілів, в рамках професійного спрямування ми якраз і хочемо зробити професійно орієнтованим підходом. Тобто що наш обов'язковий компонент, наприклад, математика, фізика, біологія буде не однакою для всіх профілів, а буде якраз 10 різних форматів того як може викладатися фізика, 10 різних модельних програм для кожного профілю своя. Тобто для сільського господарств це буде фізика в сільському господарстві або інтегрований курс фізика, хімія і так далі в сільському господарстві, для ІТ-спеціальностей – це буде інший курс. Що обов'язкові освітні компоненти за обраний профілем. Ця тисяча годин, фактично ми пропонуємо, щоб вона охоплювала зміст стандартів професійної освіти, професійних стандартів, стандартів фахової передвищої освіти за спеціальностями. Тобто фактично для того, щоб не збільшувати на рік час викладання в закладах професійної і фахової передвищої освіти.

Тут важливо теж зазначити, що і стандартами, і типовою програмою передбачено, що заклад може в рамках свого навчального плану години вибіркового освітніх компонентів використати, як для підсилення компонентів свого професійного спрямування, тобто освітніх компонентів за профілем так і обов'язкових освітніх компонентів. Ми передбачаємо і окремо зазначаємо це в типовій програмі, що ця частина, яка в старшій школі зазначається, як вибірково, тут її велика частина рекомендується спрямувати саме на надолуження прогалів в знаннях, освітніх втрат і так далі. Тому що ми розуміємо, що вхідний рівень часто сильно відрізняється між дітьми, які вступають, наприклад, у заклад професійної освіти і дітьми, які вступають в академічний ліцей. То для цього їх вирівнювання їхніх подальших можливостей того ж вступу далі або просто знань, які вони здобули в базовій школі тут ці години вибіркового компонентів можуть бути переспрямовані на обов'язкові для того, щоби закрити ті прогалини у знаннях, які можуть бути у дітей.

Тут найважливіший, мабуть, слайд цієї презентації, якраз це групування, спочатку подивимося професійне. Тобто групування по годинах, це одразу відповідаючи, Сергій Віталійович, ми з вами мали один раз розмову під час опрацювання Закону «Про професійну освіту» щодо того, чи буде додатковий рік в професійній освіті чи не буде. Ми пропонуємо не робити додаткового року у професійній освіті. Безліч причин на це, я не знаю, треба зупинитися на аргументах, чи не треба? Окей.

Є безліч на це причин: роботодавці, ринок праці і так далі. При цьому ми вважаємо, що оця частина, яка у старшій школі є компонентами ці обов'язкові компоненти за обраним профілем, 1 тисяча 260 годин. Саме ця частина має фактично покривати те, що зараз називається спецдисципліна, якщо це узагальнити, це не зовсім прямо так, але це години, які будуть виділені на навчання для досягнення результатів професійних стандартів і стандартів фахової передвищої, і стандартів професійної освіти ось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мене тут, якщо можна...

ЗАВГОРОДНИЙ Д.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цікавить більше питання: ці ж діти потім будуть не обмежені в праві вступити в університети, але порівняно з випускниками

академічного ліцею вони будуть мати недоотримані години і вочевидь якісь недоотримані... Для них потім щось планується чи нехай вступають на загальних засадах, чи для них..? Да. Чи, можливо, в системі освіти дорослих щось планується?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Я сприйму це як два запитання, тобто перша частина – стосовно недоотриманих, тобто у нас будуть діти в академічних ліцеях, які будуть навчатися з різними профілями. Наприклад, мовно-літературний профіль фактично це буде означати, що курси вільного вибору, оці курси 30 відсотків, да, ці 1260 годин, діти, які будуть навчатися за мовно-літературним профілем, будуть отримувати в мовно-літературному спрямуванні.

Тут діти будуть отримувати таку ж саму кількість годин навчання, пов'язаного з їхнім професійним спрямуванням, наприклад: матеріалознавство... Ну, залежно від того, яке в них це буде спрямування.

Тобто не можна сказати, що вони недоотримають, тоді можна сказати, що діти, які будуть навчатися за STEM-профілем, недоотримають українську мову, да. Ми переходимо до того, що діти будуть отримувати різну освіту на рівні старшої школи: хтось більше математики, хтось більше професійної, хтось більше української мови. Кожен з них щось недоотримає, а щось отримає взамін.

Яким чином можна, ну, підійти до диференціації їхнього не... Я, наприклад, особисто за диференціацію незалежного оцінювання, залежно від того, куди буде вступати людина, навіть не яку вона закінчила освіту, а того, куди вона планує вступати. Тому що мають бути, ну, рівні права незалежно від того, де я вчився, а залежно від того, куди я хочу, да. І мені здається, що тоді, ну, в майбутньому, коли не буде війни і можна буде організовувати зовнішнє незалежне оцінювання в різні дні, більшу кількість тестувань, більшу кількість годин, тоді, мені здається, буде абсолютно адекватно через те, що в нас буде багато різних профілів, організовувати різний іспит.

Можна йти далі? Да. Перейду до наступного. Можна, звісно, буде повернутися до обговорення, але ми вже запустили певний пілотний проєкт, нас найбільше хвилює саме розробка цих адаптованих предметів, тому що ми розуміємо, що, здебільшого, спілкуючись з вчителями і з студентами, найбільша критика в професійній освіті саме до загальної середньої освіти. Ну тобто що нецікаво, що воно не практично орієнтовано, не відповідає вимогам їхньої, там, професії і не

зрозуміло, нащо це вчити. Ми хочемо зробити це цікавим, орієнтованим і адаптованим до професій і спеціальностей.

Ми для цього зробили пілотний проєкт, обрали транспортно-логістичну галузь або транспортно-логістичний профіль, це один з найбільших серед усіх цих 10 профілів за кількістю студентів і кількістю різних спеціальностей, популярністю. Ми обрали 10 програм, ми розробляємо зараз 10 модельних навчальних програм у 8 освітніх галузях, у нас є 13 закладів освіти в пілоті професійної фахової передвищої освіти, які вже більше року тестують матеріали, розроблені за цими новими підходами, новими програмами для цього професійного спрямування.

У мене є для вас такий один примірник зібраних прикладів різних цих завдань, програм, модулів, які по різних предметах були розроблені і тестуються оцими вчителями в цих закладах освіти, воно виглядає і відчувається набагато більш адаптованим до професійного цього спрямування. Тобто ви можете побачити там по хімії, що вивчається, як, наприклад, там, гума реагує на різні подразники, на різні матеріали, що відбувається з різними типами палива при, там, розігріванні, ну і так далі. Тобто це, там, хімія, адаптована до взагалі цих професій і релевантна. Те саме з англійською мовою, те саме з українською мовою, тобто все абсолютно можна зробити трошки більш цікавішим і наближеним до цього професійного спрямування. Оце те, що ми плануємо зробити для інших профілів теж, звісно, у закладів буде вибір: обрати підручник базового рівня, який покриває цей базовий мінімум академічного ліцею, або ж обрати такий підручник адаптований, ну і так далі.

_____. *(Не чути)*

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Ні, якщо в музей, то я собі залишу.

_____. *(Не чути)*

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Так, звісно. Так, є закон. Тому, як тільки будуть закуповуватися підручники, до них буде електронний додаток, оскільки...

(Загальна дискусія)

Ні-ні. Переходячи до запитань чи уточнень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо вже можна переходити до запитань і уточнень, у мене є запитання. З самого початку, пане Дмитре, ви сказали: це те, що треба зробити – і далі пішло по тексту. А можете сказати, що станом на зараз вже зроблено?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Станом на зараз у нас...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не те, що в процесі, не те, що на обговоренні, а що на зараз з того, що ви перелічили, вже зроблено?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Розроблена типова програма, типова освітня програма професійного спрямування, розроблені проєкти 10 модельних навчальних програм транспортної галузі, пропілотовано в 13 закладах освіти з 200 вчителями для того, щоб можна було отримати відгук щодо цього підходу і результату його апробації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але типової освітньої програми, наприклад, ще немає, вона ще в процесі?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Вона пройшла громадське обговорення, ми зараз її фіналізуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але ж на її базі типові навчальні плани?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. У ній будуть додатками типові навчальні плани, вони є у громадському обговоренні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І відповідно це ж потребуватиме окремого треку, як підручники адаптовані під кожному.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От у мене питання по підручниках. А коли ж тоді вони почнуть розроблятися, якщо у нас ще немає затвердженої типової освітньої програми з додатками типових навчальних планів? Є просто зараз пілот. От питання: а коли ж тоді почнуть розроблятися підручники, якщо з 1 вересня 2027 року діти в професійних ліцеях, коледжах (ми окремо ще до цього повернемося) будуть навчатися за новими програмами, де вони вже повинні мати якусь свою адаптацію? Коли тоді буде підніматися питання підручників, враховуючи те, що ми перейшли на дворічний термін підручникотворення, і вони в академічних ліцеях вже якби мали би бути творені.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Так, тут вони будуть створені пізніше, ніж для академічних ліцеїв очевидно, плюс ми хочемо більшу, набагато більшу кількість цих підручників, тому я, скажімо так, впевнений, що ми не зможемо зробити 10 профілів

одночасно. Ми спілкуємося з методистами, викладачами закладів освіти стосовно того, які вони мають отримати матеріали обов'язково, коли вони можуть отримати підручники трохи пізніше, але здебільшого там в середовищі, з яким ми спілкуємося по вчителів і методистів, і коли ми їм показуємо ці матеріали і кажемо: дивіться, у вас буде вибір – ви можете отримати підручник базовий з математики, який буде готовий, вже апробований і готовий, ви його натиснете, що ви такий хочете, вам він приїде 1 вересня 2027 року, або у вас буде інший підручник, ви зможете його побачити, електронний, він вже теж буде готовий, ви можете взяти участь в апробації, але він буде доставлений вам пізніше, тому що є 10 профілів, у них буде певний графік. Спочатку буде транспортно-логістичний, потім наступні 5 технічні: аграрний, будівельний, індустріальний і так далі, потім інші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що заважало зробити їх всі одночасно? Враховуючи те, що почали з вами, з вашою частиною, з вашою командою, з вашою версією команди МОН, ми почали працювати 3 роки тому. Що нам заважало зробити таким чином, щоб у нас по всіх профілях були підручники до 1 вересня 2027 року?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Це риторичне запитання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це не риторичне запитання.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Ми працювали над Законом про професійну освіту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну хто працював над Законом про професійну освіту, це дискусійне питання. Ну окей.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Ми не зробили цього. Ну тобто ми працюємо над цим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але з самого початку було зрозуміло, що в них буде свій стандарт, свої освітні програми. І в версіях закону, до речі, це не було предметом дискусії, в усіх, які я бачив. То що ж заважало? Ну як? Ми знали про те, що це станеться, давно. Мали би готуватися. Тепер ми говоримо про те, що у нас якісь профілі будуть забезпечені підручниками вчасно, якісь профілі не будуть забезпечені вчасно, вони будуть забезпечені пізніше або забезпечені електронними. І, до речі, я не пам'ятаю, в Бюджетній декларації у нас це заплановано взагалі - підвищення, збільшення фінансування, враховуючи те, що нам потрібна буде велика кількість додаткових підручників в трирічній, я не пам'ятаю.

Пані Надіє, може ви пам'ятаєте?

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Ну у нас це ж бюджетні видатки будуть 2027 року. У нас однозначно закладені професійні заклади освіти для друку підручників. І також однозначно, що ті підручники, ну власне це Дмитро вже зазначив, які розроблені, розробляються і заходять в апробацію з 1 вересня 2026 року, вони покривають всі заклади освіти. Тобто основний і поглиблений рівні, інваріантний складник, він покривається для обох спрямувань - і академічного, і професійного. Варіаційність, яка надалі буде доступна більше професійному спрямуванню, це про певний там розвиток, а не про те, що ці діти на 1 вересня 2027 року не будуть мати підручник.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді давайте, я думаю, що ми перейдемо зараз до питань депутатів. Але я от просто через підручники підведу вас до наступного питання: а як ви оцінюєте, скільки у 2027 році вам потрібно забезпечити підручниками академічні ліцеї в кількості, а скільки професійні ліцеї? Як ви прогнозуєте взагалі цифру і перехід з 9-го в 10-й клас академічного або професійного спрямування? Якщо ми говоримо про те, що нам потрібні будуть кошти, які ми будемо, ну які мають бути закладені в бюджеті 2027 року для того, щоб ми надрукували на початку року чи за нинішньою новою системою підручникотворення навесні, щоб ми надрукували якусь кількість підручників. Як ми, на основі яких даних будемо прогнозувати 1 вересня 2027 року, скільки дітей піде після 9 класу в академічний ліцей, а скільки в професійний?

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Тут декілька, мабуть, спочатку ремарок. Перша, вона не прямо стосується суті питання, але важливо, щоб всі ми на це звернули увагу. Перехід на дворічний цикл підручникотворення не стосується старшої профільної школи. Перехід відбувається одночасно в 2026 році, нагадую, що це 1-й, 5-й, 10-й клас. 10 клас йде, 10-й і перший курс йдуть по однорічному циклу.

Тепер щодо суті питання по прогнозуванню. Основою для прогнозування є дані, які ми маємо в АІКОМ і історичні дані. Абсолютно по всіх областях, абсолютно по всіх громадах, більше того, по кожному закладу ми маємо інформацію по пропорції уходу з 9 класу і переходу в 10 клас. Чому тієї інформації є достатньо для питання, про яке ви зазначили, прогнозування підручників. Тому що підручник розраховується на кількість дітей, які продовжують навчання.

Не для формування бюджету нам не особливо важливо знати, який профіль обере дитина і більше того, якби оціночні судження тут точно будуть дуже скориговані, а от контингент для цього є якби вся інформація. І плюс за додаванням певних коефіцієнтів по адвокації, наприклад, професійного спрямування ми можемо врахувати. Що я маю на увазі, зараз середньо статистично йде до професійних закладів освіти, тут Дмитро поправить, але теж ми бачимо по нашій мережі, це 35 відсотків. При цьому дуже може бути різна ситуація в залежності від громади сягати аж 50 і 60 відсотків по певних з них, але при цьому ті 35 відсотків, які пішли у професійні заклади освіти ми так само на них закладаємо варіант не складних по друку підручників.

Відповідно в академічні ліцеї спрямування йдуть, як зрозуміло, 65 відсотків в середньому по Україні і вони далі розпадаються на певні профілі. Тож контингент для закладання бюджету у нас абсолютно є. І зверну увагу, що ми говоримо про друк підручників для інваріантного складника. Друк матеріалів, не завжди це навіть будуть підручники для варіативного складника, не закладається в бюджет і не друкується на 1 вересня 27-го року, а забезпечується матеріалами у вигляді таких пакетів, як продемонстровано Дмитром, для професійної освіти, такі самі альтернативні для академічних ліцеїв. Вони вже, частина вже підготовлена, це зокрема, наприклад, проєкт «Зміст», в якому розроблені по трьох кластерах, просто певні кластери вже краще покриті, певні ще у фазі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто це буде фінансувати?

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. В даному випадку це фінансується нашими донорами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Донори не безкінечні. Донори не безкінечні, я тому запитую про sustainable модель.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Але матеріали теж не потребують постійної розробки, вони потребують покриття всіх компонентів, всіх профілів, які закладені типовою освітньою програмою. Це моделювання і розуміння, які профілі, які предмети потрібні, воно зроблено. І ми бачимо покриття зараз в основі академічного циклу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Я перефразую тоді своє питання. Ви говорите про те, що ви прогнозуєте кількість дітей, які підуть в освіту професійного спрямування або академічного, базуючись на ретроспективному аналізі, правильно, на даних, які

були. Ви так статистично приблизно розумієте, що 35 зараз іде професійно, 65 буде продовжувати. Ви як держава, ви як представники держави на цей процес, як ви вважаєте, потрібно впливати або мотивувати учнів рухатись в один чи в інший бік? Чи ви вважаєте, що воно має бути самотек? І якщо ви вважаєте, що ви маєте якось на це впливати або якимось чином мотивувати, або, я не знаю, робити більш популярним, популяризувати, то яким чином ви це плануєте робити?

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. На мою думку, це перефразоване питання стосується трішки іншого, тому що перше стосувалося саме бази для обрахунку підручників і база для обрахунку підручників вона є.

Якщо говорити про загальну політику, промоції і популяризації одного чи іншого спрямування, то, думаю, що *(нерозбірливо)* професійної освіти Дмитро скаже, тому що неодноразово на тих заходах, де я присутня, звучать від команди професійної освіти власне показники по збільшенню кількості дітей, які би йшли в це спрямування, і це поступове зростання, там 40 відсотків, і вихід на потенційні 50 відсотків в перспективі 5-7 років. І це означає, що як держава ми говоримо про одночасні зусилля, які би робили привабливими професійну освіту і паралельно з цим це буде впливати на, скажемо так, вхід в академічну освіту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Припустимо.

Ми після 9 класу плануємо запускати атестування.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Станом на зараз державна підсумкова атестація, як відомо, протягом повномасштабного вторгнення не проводиться, але, теж я думаю, що шановні колеги знають, по здійсненню всіх заходів, які стосуються державної підсумкової атестації 4-го року і 9-го.

А по 9 класу у нас є наказ міністерства від 09.12.2025, в якому розписані всі кроки, які робить УЦОЯО, під це виділене фінансування, під це здійснені всі організаційні заходи. І це означає, що розробка всіх тестів, їх апробація здійснюється паралельно, і вона за планом буде готова до повномасштабного впровадження в 2028 році.

_____. *(Не чути)*

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Ну тут мабуть треба уточнення все ж таки – що ми маємо на увазі під прозорим механізмом вступу і чому лише ДПА є прозорим механізмом вступу.

Да, тому, ми би говорили про те, що ми входимо на перший цикл в 2027 році при повномасштабному впровадженні з механізмом вступу, який не передбачатиме ДПА. Тому що станом на зараз, на майже травень місяць 2026 ми в повномасштабному вторгненні перебуваємо і організаційно, теж як ви знаєте, провести ДПА, маючи заклади з різними безпековими умовами, це неодноразово обговорювалося, не виглядає реалістичним. Тому відновлення ДПА можливе зі змінами безпекової ситуації.

Отже, ми зараз плануємо 2027 рік. Станом на зараз наша безпекова ситуація не дозволяє нам робити кроки, які би говорили про те, що ми це запровадимо через рік. Але ми робимо ті кроки, щоб абсолютно все було готово і в тому числі технічні речі, тобто це окрема там платформа, на якій би здійснювалися ті тестування. Паралельно з цим хочу відповісти, ви про це не запитували, але в нас є план, дорожня карта по впровадженню реформи «Нова українська школа», яка, очевидно, що потребує наступного, да, оновлення і зараз перебуває в СКМУ. І там пункт 15 передбачає аналогічні розробки для випуску зі старшої профільної школи. Тобто ДПА 9-й і ДПА 12-й рік, вони слідують своїм дорожнім картам. І як тільки змінюється безпекова ситуація – ці механізми будуть готові до впровадження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не буду забирати час, є можливість в колег. А то буду безкінечно задавати питання. Колеги, будь ласка.

_____. Дякую, пане Дмитро, пані Надія.

Ну, з презентації пана Дмитра ми чітко бачимо, що міністерство працює, опрацьовує змістовну частину профільної середньої освіти за професійним спрямуванням. Ми бачили, що тут питання щодо стандарту, типові освітні програми, модельні навчальні плани і так далі. Але у мене після перегляду презентації склалося враження, що ми зараз тільки говоримо про цю складову. Хочеться зрозуміти от загальну архітектуру цієї системи от, скажімо, просто опустившись на рівень регіону. Що саме я маю на увазі? Не те саме, що вивчатимуть діти, а як будується сама модель. Мережа, доступність територіальна, в тому числі забезпечення вибору профілів в системі професійного спрямування. Тому що в

презентації пан Дмитро вказав, що є академічні ліцеї і заклади професійної і фахової передвищої, що реалізує державний стандарт ПЗСО за професійним спрямуванням.

Фактично от мені це читається так, що професійний напрям не є частиною старшої школи, а залишається окремими рівнями системи освіти, яка реалізує саме змістовну складову. Я не говорю, що це добре чи це погано, це ми не можемо зараз оцінювати. Але чи не створює це певний ризик, що професійне спрямування не буде сприйматися як рівноцінна частина старшої профільної школи і рівноцінний вибір треку, по якому може рухатися дитина, що це виходить як система поза загальною основною архітектурою профільної школи. Я не говорю якої.

Тому у мене є питання щодо якоїсь баченої моделі співвідношення академічного і професійного спрямування, які стратегічні відсотки. Чи ми тільки орієнтуємося на те, як у нас діти зараз рухаються після 9-го класу. Оті 35 відсотків, які назвала пані Надія. Чи є якась стратегія вирівнювання, скажемо, збільшення популяризації старшої профільної школи відповідно до ринку праці загальнодержавного, регіонального і якась кореляція оцих процесів, які у нас відбуваються? Це у мене перша частина питання. Давайте потім я задам далі питання. Тому що хочеться почути не змістовну складову, а як це буде реально відбуватися на рівні області, громади і так далі.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Я спробую відповісти на це запитання, як я його зрозумів. Остання частина була стосовно, як би, популяризації і промоції професійного спрямування. Ми передбачаємо, що для 8-9 класів, вже починаючи з вересня цього року, з вересня цього року в 3 тисячах гімназіях, а з наступного року вже в усіх гімназіях буде працювати окремий курс з професійної орієнтації, який буде передбачати знайомство з професіями, екскурсії на виробництва, підприємства і в заклади освіти, в тому числі в заклади професійної, фахової передвищої освіти. Тобто нам дуже важливо познайомити дітей до їхнього випуску з 9-го класу з різними галузями, з професіями, з закладами освіти, куди вони можуть вступити, особливо тими закладами, в які ми інвестуємо, щоб вони побачили, що вони відрізняються часто від їхніх очікувань.

Друга частина цієї промоції вже з боку самих закладів освіти. Ви знаєте, що ми вже третій рік поспіль інвестуємо великі кошти в обладнання, в їх модернізацію і так далі, і цього року вперше буде декілька проєктів вже з термомодернізації

навчальних корпусів, на жаль, все ще не гуртожитків. Але ми сподіваємося, що все-таки нас підтримають на наступний рік і наступного року ми почнемо інвестувати і в гуртожитки також, тому що це дуже важлива складова, в тому числі для популяризації навчання в професійній, фаховій передвищій освіті. Цього року ми вже затвердили методику по оптимізації мережі цих закладів. Це стосовно субпитання по мережі, де визначена процедура за якою цього року якраз і громади, і області мають разом з нами напрацювати бачення майбутньої мережі цих закладів. Тут це не так є критичним як в академічних ліцеях, оскільки мережа, вона існуюча і вона забезпечує здобуття профільної середньої освіти зараз, і вона забезпечує здобуття професійної, фахової передвищої освіти зараз, але ми розуміємо, що вона значно більша за потрібну нам ефективну мережу.

_____. Можна відразу уточнююче питання. Ми зараз говоримо про мережу систем закладів професійної освіти чи тих закладів, які плануються у майбутній мережі реалізовувати програму старшої профільної школи професійного спрямування? Чому питаю? Чи всі заклади фахової передвищої професійної освіти включені в ось цю мережу?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Не всі є заклади професійної освіти, які надають освіту лише на базі повної середньої освіти, їх переважна меншість. Тобто це там одиниці, десятки на 1 тисячу 250 закладів, які ми маємо. Але такі є, щоб ми чітко розуміли, що вони теж є, але якраз оця нова мережа, планова мережа, яку ми хочемо створити з кожною областю, незважаючи на те, що в кожній області є певні плани, мережа оптимізується кожного року, кожного року декілька десятків закладів приєднується, ліквідується. Тобто особливо малі, там сільські, неефективні заклади або в містах ця оптимізація відбувається, але оскільки зараз вже громади бачать свою мережу академічних ліцеїв, ми хочемо, щоб вони переглянули і створили затверджені довгострокові плани по закладах професійної освіти, включно з структурними підрозділами закладів вищої освіти, що є тут дуже важливим складником цього багат шарового як би рівня освіти, оскільки якраз ці внутрішні структурні підрозділи, вони не брали часто участі в плануванні мережі на місцевому рівні. Зараз це якраз буде відбуватися разом з ними.

_____. Окей. Тоді у мене в продовження. Ви сказали, що не всі заклади професійної і фахової передвищої освіти входять до цієї мережі. А як бути

із, до прикладу, ось тими закладами, за якими критеріями вони включались? Це просто територіальна доступність чи повинен бути для цього заклад багатопрофільний, щоб реалізувати певній кількості профілів доступність? Як бути в тому випадку, якщо, до прикладу, в територіальній доступності знаходиться заклад вузького спрямування, аграрного чи будь-якого іншого? Як в такому випадку буде забезпечуватися вибір профілів відповідно професійного спрямування? І чи от в планованій мережі ми чітко говоримо, коли про академічне спрямування, зона довозення оця, 30-кілометрова умовна зона довозення, чи буде мережа старшої профільної школи професійного спрямування рівноцінно альтернативно відповідати отій мережі по доступності і альтернативному вибору свого треку розвитку як в академічному спрямуванні?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. На мою думку, мережа, яка буде забезпечувати професійне спрямування, буде набагато більш ефективна ніж мережа академічного спрямування, на жаль, Але це суб'єктивна, мабуть, думка.

_____ . Окей. Давайте я уточню.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. А можна я відповім...

_____ . Можна я? Давайте просто. Ми із Дмитром живемо в одному населеному пункті, невеличкий населений пункт – 5 тисяч населення. Окей? Ти вибираєш академічне спрямування, у тебе є в радіусі 10 кілометрів академічний ліцей. Я обираю професійне спрямування і який у мене є вибір? У мене є в тому самому 30-кілометровому радіусі, який заклад професійної освіти, який мені забезпечить?

Далі, наступне питання. Тому що воно дуже гостро обговорювалося, коли ми говорили про академічне спрямування. Довезення. Чи буде у мене рівноцінна альтернатива вибору мого треку руху, якщо академічний ліцей забезпечує довозення і він має автобус, а професійний заклад, наскільки я знаю, не забезпечується наразі і не покривається субвенцією на автобуси? Тобто у мене вибір такий: або я обираю академічний ліцей і мене довозять до нього, або я обираю професійний ліцей і я живу в гуртожитку на пансіоні, або ж за власні кошти, або іншими методами добираюся до свого закладу. Ну мені здається, в такому випадку вибір буде очевидний і батьки будуть стимулювати дитину якраз обрати не те, що їй

подобається, а те, що буде зручно саме родині. От мене це практичне питання цікавить, як воно реалізовується.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Я зрозумів запитання. Давайте тоді відставимо в сторону міста, де ця проблема не буде мати місце, тому що в містах є багато закладів, багато спрямувань, не в кожному, звісно, районі кожна професія, але це вже такий (*нерозбірливо*), правильно? Ми зараз говоримо не про міста, а про область, про сільську місцевість і так далі. Звісно, станом на зараз, от прямо станом на зараз у більшості областей, наприклад, якщо ви хочете здобути фахову передвищу освіту медичного спрямування на базі 9 класів, то у вас є там 1, 2, 3 заклади на всю область, і ви маєте їхати в цей заклад для того, щоб навчитися, наприклад, на медсестринство. Аналогічно є багато спеціальностей взагалі, які унікальні, існують в декількох закладах по всій країні. Якщо ви хочете, наприклад, у фаховій передвищій освіті навчатися на авіаційну і ракетно-космічну техніку...

_____. Дмитро, ми зараз говоримо про професію чи професійне спрямування у повній загальній середній освіті? Це трошки різні речі.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Дивіться, тоді повернусь до своєї презентації. Професійне спрямування в закладах професійної фахової передвищої освіти – це здобуття повної загальної середньої освіти разом з професією або спеціальністю. Тобто це комбінація. І буде так.

_____. Ну тоді окей, давайте наступне питання. Тобто ми зараз живемо, по суті, в реалізації реформи вже, тому що у нас система професійної освіти і фахової передвищої освіти вже здійснюється і завжди історично так здійснювала навчання. Тому в чому суть, у мене викликає питання саме реформа професійного спрямування чисто в закладах мережі, у відібраній якійсь мережі окремих закладів, включених у систему про старшу і профільну школу професійного спрямування? Змінюється змістова складова і все?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Дійсно, з точки зору професійної і фахової передвищої освіти те, що в академічних ліцеях буде називатися профільністю, вже реалізовано. І з точки зору мережі вони вже відокремлені. Тому, умовно, дві третини реформи шкільної освіти не потрібно настільки робити в професійній і фаховій, оскільки вони вже є. Ну тобто в академічних ліцеях реформа має такі складові: відокремлені

окремі заклади, вибір профілів, оновлена нова програма, новий зміст, нові підручники, нові підходи до викладання за Новою українською школою. Перші два складники в професійній освіті реалізовані. Їх треба дореалізовувати. Тобто ми розуміємо, що мережа не є ефективною. Я думаю, що це буде в академічних ліцях відбуватися потім те саме, спочатку їх буде 2 тисячі, потім стане за певну кількість років півтори тисячі. Тут їх зараз 1200, вони вже є, нам не треба їх від чогось відокремлювати...

_____. Але не всі входять до мережі – так, як я почула.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Ні. Це не те, що вони не входять до мережі. Просто є окремі заклади, які не надають повну загальну середню освіту. Це за вибором їхніх засновників або історично вони готують лише на базі повної середньої освіти. Я просто кажу, що такі виключення є.

_____. Ну це одиниці.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Так я ж і сказав, що це одиниці, десятки.

_____. Тобто тільки не входять в мережу оті, які наразі заклади професійної фахової передвищої освіти не здійснюють підготовку після 9-го класу. Чому я питаю? Тому що якщо теоретично у нас заклади професійної освіти і фахової передвищої, які працюють наразі, вони не входять до мережі загальної старшої профільної школи професійної, не включені до цього. Вони будуть набирати після 9 класу учнів, якщо вони не входять до мережі? Хто буде фінансувати це навчання відповідно? Чи це буде навчання покриватися повністю з освітньої субвенції? Чи це навчання буде покриватися так, як зараз, якась частина буде з освітньої субвенції, якась з місцевих бюджетів? І де оця межа буде стояти, що покривається з місцевого бюджету, де у нас межа уже професії, а де межа у нас професійного спрямування? Тобто ну це таке питання: де у нас закінчується професійне спрямування в повній загальній середній освіті, а де у нас уже професія, де у нас професійна освіта, де у нас повна загальна середня і фахова передвища освіта? От де оця тонка межа проходить? І де починає керуватися, яким законодавством, навіть до прикладу, в діяльності?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Багато запитань в одному. Я почну з найскладнішого, найважливішого – де проходить межа і як воно буде фінансуватися. Це насправді

найскладніше питання, яке є, в усій цій історії. Тобто те, як запропоновано нами зараз у презентації, там достатньо чітко можна виділити години таким чином, щоб суттєво не міняти розподіл бюджету між освітньою субвенцією і місцевими бюджетами. При цьому це буде означати, що на відміну від шкіл ми з освітньої субвенції на дитину, яка навчається за професійним спрямуванням, витрачаємо менше коштів, ніж на дитину, яка навчається за академічним спрямуванням. Тому оце поле для обговорення у нас є.

Я розумію, що тут буде надзвичайно важко, наприклад, переконати Міністерство фінансів у тому, що давайте виділяти більше коштів з державного бюджету замість місцевих, але тут можливо використати цю трансформацію в тому числі для того, щоб повернутися до питання передачі на місцеві бюджети тих фахових коледжів, які знаходяться, які фінансуються з державного бюджету зараз, для того щоб тоді можна було б збалансувати місцеві і державний бюджет цими змінами.

_____ . Остання фраза – передати. А як бути от з тими коледжами, які в структурі університету, у них засновником є держава. Ну, і давайте теж скажемо відверто, у більшості закладів професійної освіти передані тільки управлінські функції на місце і фінансування, управлінські і фінансування, але засновником по суті де-юре залишається у нас держава. Тоді виникає знову дуже складне питання, якщо ми не зрушуємо процес передачі закладів професійної освіти на місця, а не тільки управління і фінансування, як у нас ця медаль буде взагалі вибудовуватися. У мене це теж дуже велике питання, якщо ми не зрушимо. Хтось здійснює управлінські функції в закладах фахової передвищої освіти, які входять у мережу, проєктовану мережу, але засновником залишається держава, університети в обличчі держави по суті, якщо це структурний підрозділ. Хто фінансує?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Станом на зараз вони фінансуються з державного бюджету. Це може продовжуватись таким чином, якщо не буде змін в законах України, то це буде продовжуватись таким чином.

_____ . А ви не вбачаєте в тому, що буде нерівномірність фінансування і нерівномірність забезпечення здобуття професійної освіти. Тому що якщо ми говоримо по академічному спрямуванню, там можна плюс-мінус порахувати, а тут в залежності від вибору профілю дуже може різнитися

фінансування в залежності від спрямування, яке обирається. Тобто чи передбачаються якісь окремі механізми фінансування саме професійного спрямування, тому що ми всі розуміємо, що затратність там буде більша, ніж в академічному спрямуванні.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Я не зрозумів запитання.

_____. Умовно, для того, щоб навчити дитину працювати на певних верстатах, так далі і чи ще щось, потрібні розхідні матеріали, правильно. Академічне спрямування у нас розраховується і надається за рахунок субвенцій, правильно, якою покривається заробітна плата, і в професійному теж ця складова покривається у нас субвенцією. Тобто у нас все буде здійснюватись фінансування згідно з Законом «Про професійну освіту», от давайте так конкретно, професійного спрямування у цих закладах. Тобто цей стик Закону «Про професійну освіту» і академічну. Вибачте, професійного спрямування в повній загальній середній освіті. Я так розумію?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Так.

_____. Окей. Добре. Що я тут ще собі занотувала? Про відсотки я запитала. Ну відповіді немає. Але в мене, знаєте, колеги, виникає чітке враження, що в нас професійне спрямування залишається поза мережею, скажемо, загальної архітектури реформи. Це не повноцінна альтернатива вибору треку розвитку дитини. Це як були окремі рівні освіти, так і залишаються. І давайте будемо тоді називати це відверто, у нас є окрема реформа системи професійної освіти і реформа в нас старшої профільної школи академічного спрямування. Оце наразі те, що я почула, виглядає так. Тому що ну дуже дивно... Я вчора пробувала розібратись, тому що пан Дмитро надав презентацію, думаю, окей, пошукаю я у відкритих джерелах, як виглядає от загалом мережа, конструкція, це все, тому що багато було обговорень разом із партнерами. Знайшла чудовий такий красивий ресурс – profilna.mon.gov.ua. Ну кожен може зараз відкрити в якості такого певного інтерактиву. І коли спочатку відкриваєш, ось я відкриваю цю сторінку, я бачу дуже гарний такий слоган: «Обрати, що вивчати, щоб потім обирати, ким стати». Ролик, все красиво – питань немає. Академічні ліцеї. І знову ж – професійної і фахової передвищої освіти. Тобто ліцеї чи коледжі? Тут не написано. Який це тип закладів?

Далі. Здобуття професії – зрозуміло. Підготовка до вступу – окей. По академічному ліцею питань немає. По професійному, по системі професійної освіти теж немає.

Листаємо далі. Вибір профілю. В академічних ліцеях особа може обрати навчання в межах кластерів з тем мовно-літературних. А де тут про професійне? Ну де вибір профілю? Тобто я можу вибрати профіль тільки в академічному спрямуванні. І це публічна комунікація МОН.

Далі, вибіркові предмети, я листаю при вас це. От тут мова теж іде, наскільки я бачу, тільки про академічне спрямування. Таймлайн – питання тут до нього немає.

Далі. Мережа закладів. Мережа закладів в академічних ліцеях має бути багато учнів на паралелі. Так можна об'єднувати учнів у змінні групи, забезпечувати вибір профілів, предметів, більшість ліцеїв можуть бути відокремлені, 1-4 класи, 5-9, реформа не стосується початкової школи. Де тут про професійні ліцеї? І це мережа закладів освіти. Яких? Академічного спрямування, читається.

Далі, доступність освіти. І не повірите, тут мова тільки іде про академічні ліцеї, про професійні знову ні слова немає. Планування мережі ліцеїв враховує їхню доступність, ліцеїв не уточнено яких. Але, наскільки ми розуміємо з попереднього слайду, ліцеї у нас подразумеваються тільки академічні, тому що система профільної освіти – це коледжі. Тобто давайте тоді в дужках писати, що воно у нас якось ототожнюється. Не зрозуміло. І знову ж мова вся іде за академічні ліцеї, і немає... У виняткових випадках, коли відстань до ліцею перевищує 30 кілометрів, при ліцеях створюють пансіони.

І далі листаємо. Знову ж карта, не знаю, можливо, у мене не підвантажуються, проєктні ліцеї. Які? Академічні, професійні, як воно буде розмежовуватись? І це є публічною комунікацією Міністерства освіти, створено, я так розумію, за донорські кошти. Так ну де тут рівноцінність вибору траєкторії дитини? В нас у фокусі уваги, наскільки я бачу, є тільки академічне спрямування. Професійна, ми говоримо: окей, у нас є коледжі і профтехі, ми там підшаманимо трішки їхні програми, трішки щось зробимо і це у нас є професійне спрямування, все. У мене така рефлексія, можливо, в колег якесь інше враження склалося. Будь ласка, колеги, висловлюйте свої думки.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Можна одну ремарку стосовно інструменту? Будь-який інструмент, він створюється під конкретну мету. Інструмент даного... даний сайт, це

навіть лендінг, він створювався, як вже Дмитро зазначив, що трансформація, яка відбувається в старшій школі в академічному спрямуванні, вона передбачає зміну не тільки змісту, а власне, мережі і базова там мережі і перехід на ту профільність реальну, яка би забезпечувалась в усіх закладах освіти. Саме тому цей ресурс створювався у 24-му році для підтримки в межах наших всіх громадських обговорень, які здійснювалися по всіх областях, і для підтримки саме академічного спрямування. Саме тому ви бачити тут акцент на ліцях, де ліцями ми називаємо...

_____ . Так назвіть його «профільна академічна mon.gov.ua».

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Ну ремарку про це почути, моя реакція була на те, чому тут на цьому ресурсі такий акцент зроблений саме на академічних ліцях.

І додатковий коментар. Ті мапи, які власне робилися і робляться, вони передбачають планову мережу. Ви знаєте, що відповідно до законодавства на 1 вересня 2024 року на рівні областей мали бути затверджені ці мережі, вони, на щастя, є практично скрізь, і в цих планових мережах представлені на рівні областей професійні заклади освіти. В планових мережах їх 870.

_____ . Баштєчківська сільська громада. Я повинна як батько або здобувач теоретично тут побачити мережу (правильно?), куди я можу після 9 класу піти, куди мене будуть довозити для того, щоб я або можливо у мене буде у пішій доступності чи де я буду мати пансіон. Ну воно не працює. Проектні ліцеї, один, на карті їх немає. Ну можливо це у мене інтерфейс не працює, не знаю. Ну це вже питання, знаєте, це все може бути допрацьоване, ще є час, окей, але у мене основне питання самої комунікації Міністерства освіти. Тобто реформа у нас відбувається академічного спрямування. Все. Професійна, у нас це окремі рівні видозмінені, які мають навіть іншу назву закладу, вид закладу. А чи є у нас хоча б один заклад – ліцей професійного спрямування? Вони ж всі там називаються ліцеї.

Є в громадах, хоч в одній, в якійсь області створено це професійного спрямування? (*Шум у залі*) Ні, ні, професійного спрямування. Професійного спрямування. Проектні мережі, не коледж, професійної освіти чи фахової передвищої. Я розумію, що в цьому сенсу може не бути, але теоретично таке може бути? Дякую, колеги. Ну, питання у мене залишилися. Тобто реформа у нас відбувається тільки, по суті, змістова на рівні професійної освіти, куди інтегруються програми.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Можна короткий коментар? Я хотів би зазначити, перше, що я не вважаю, що треба нівелювати значення оновлення змісту освіти. Мені здається, що в Новій українській школі більше значення має оновлення змісту, ніж необхідність доведення чи зміни мережі. Тобто зміна мережі в академічних ліцеях, вона робиться для того, щоб була можливість вибору профілів. Ця мережа в професійній освіті, вона вже дозволяє вибирати професію і спеціальність, тобто цим ми, як би, попереду від академічної освіти, в якій такого вибору ніколи не було і в якій він тільки створюється. Тому, на мою думку, це важливо. Але те, що стосується трансформації саме професійної освіти, у нас відбувається з іншим, як би, і комунікаційним супроводом, і з іншими тезами і так далі. А з тим, що на сайтах потрібно висвітлювати, з цим повністю погоджуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дозволю собі не погодитись з вами. Абсолютно підтримуючи те, що зміст освіти важливий, тут важливі всі компоненти. І ми про це говоримо неодноразово. Я не знаю, хто взагалі буде з цим сперечатися, що є три основні стовпи, на яких воно все і будується і один без одного не працює. Це зміст, інфраструктура і вчителі. Що б хто не вкладав в ці питання, очевидно, що кожне з них можна розкласти на велику частину субпитань, підпитань, але якщо воно не працює все разом, то воно виходить криво. Це просто факт. І те, що робиться, очевидно, що коли робиш 3 різнонаправлені речі одночасно, то щось виходить краще, щось виходить гірше, але менше з тим, все одно треба підтягувати все. Тому це просто коментар, що я вважаю, що зміст важливий, але він не є пріоритетним, як і будь-який інший компонент не є пріоритетним, вони всі важливі.

Шановні колеги, хто? Сергій Валерійович.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Пару питань. Враховуючи, що у найкращому випадку ДПА у форматі зовнішнього оцінювання після 9 класу у нас буде в 2029 році, десь там, як можна зрозуміти відповідно з того наказу, все ж таки в який спосіб, коли запрацює старша профільна школа, буде відбуватися перехід дітей після 9 класу? Бо, вочевидь, якщо це не відокремлений ліцей академічний, бо професійних невідокремлених у нас начебто не буде, то діти будуть еволюційно перетікати. Ну туди закладено, ну в ідею закладу таке, що вони будуть перетікати, фактично не обираючи інші якісь профілі, їм зручно просто це буде. Якщо це відокремлений, то тоді це зона ризику для цього відокремленого, оскільки у нас є

невідокремлені і немає єдиної процедури переходу. Якщо ми говоримо про важливість усвідомленого вибору дитиною профілю, то в який спосіб ми будемо йому радити, який там професійний трек для тебе краще обирати, якщо не буде цієї якоїсь процедури?

Ми говоримо про кар'єрних радників, це ще окреме питання, коли вони і як вони з'являться, в 10-12 класі, чи не варто це дивитися нижче? Тобто питання просте: в який спосіб держава дизайнує справедливий з точки зору ідеології реформи перехід дитини після 9 класу в 10 клас того чи іншого закладу?

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Перехід і зарахування дитини до 10-х класів здійснюється відповідно до наказу про Порядок зарахування, відрахування і переведення учнів, де окремий розділ присвячений саме ліцеям. Так, архітектура мережі академічних ліцеїв передбачатиме особливо на першій стадії, ми з вами це обговорювали на першому нашому засіданні комітету, 3 формати існування цих ліцеїв: відокремлені, гімназія, старша школа і всі три ланки в одному академічному ліцеї. Тому з 27-го року будуть існувати, що, власне, і визначено відповідними нормативно-правовими актами два формати: переведення дитини з 9-го до 10 класу, що передбачає вибір до цього конкретного профілю, і подібне переведення може бути здійснене, як у межах одного закладу, так і вступ до іншого закладу. Ну, і відповідно якщо це відокремлений ліцей, який має лише десятку ланку, то це подача заяви і зарахування дитини до конкретного закладу освіти. Тобто це якщо ми говоримо про процедури.

Відрахувати дитину просто з 9 класу, я думаю, що всі ми тут присутні прекрасно розуміємо, що специфіка наших гарантій по освіті – це здобуття повної загальної середньої освіти, і відповідно вибір має бути зроблений в 9 класі, на підставі цього вибору здійснюється одна з дій: переведення або зарахування до нового навчального закладу.

Що стосується усвідомленості вибору. Однозначно, це є сутністю того, над чим ми в тому числі працюємо у зв'язці зі змістовим компонентом. Тут декілька сценаріїв і інструментів. Кар'єрні радники, про яких говорив Дмитро, якраз вони починають працювати в базовій школі, і основний цикл – це 7-9 класи. І всі гімназії вони з 1 вересня 27-го року, навіть з... да, з 27-го року вони матимуть своїх кар'єрних радників.

Окрема ланка – це академічні ліцеї, там також працюватиме кар’єрний радник, але функції у них різні, тобто це може бути одна людина, проте функціонал різний. 7-9 класи ми скеровуємо на вибір спрямування і в залежності від вибору спрямування ми скеровуємо на вибір профілю, а в 10-12 класах кар’єрні радники вже працюють з тим, щоб ця дитина визначилася з подальшою своєю спеціальністю в закладі вищої освіти. Тому якби паралельність, інструмент, це як формально відбуватиметься, і стимулювання і популяризація конкретних напрямків і конкретних профілів – це діяльність, яка здійснюється активно у 7-9 класах.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. У мене буде потім якийсь окремий виступ чи це питання? Я відразу тоді питаннями, бо дуже великий виступ був на попередньому... першій частині засідання. Тоді я просто відрефлексую, що воно, вочевидь, виглядає як сира система. Я думаю, ви це теж усвідомлюєте, що в нас є зона ризику для закладів, в яких повна ланка, є перший, другий, третій ступінь. В нас є зона ризику і тоді незрозумілі будуть умови і скандали з точки зору вступу на затребувані профілі у відокремлених ліцеях, тобто це треба іспит їм робити чи ще щось. І те, що в нас одночасно будуть декілька механізмів, це точно не про якісну архітектуру такої системи. Мені виглядає так і я думаю, що в проєкті рішення це є, що тут є над чим працювати.

Скоріш за все нормальне рішення це було би на базі ДПА у форматі ЗНО якось уже це допилювати. Зрозуміло, що це не класичне ЗНО, яке звикли всі після 11-го класу, зрозуміло, для того, щоб убрати тут побоювання батьків і так далі, про це не йдеться зараз. Але дезенувати це ДПА у формі ЗНО після 9-го можна було б для того, щоб цей вступ був більш прозорий. Мені, як зараз, воно не дуже круто виглядає, чесно. Вибачте за простоту мови.

Окей, наступне питання тоді таке. Поправляйте по датах, якщо я помиляюся. 2027-2028 навчальний рік це буде останній навчальний рік тих, хто вчиться по дворічній старшій школі, правильно, да, це 11-й клас випускається по 11-річці, вони вступають до першого курсу закладів вищої освіти. Але у 2028-2029 році ще не випустяться діти, оскільки вони ще будуть довчатися, це вже будуть нушівські діти, ще будуть довчатися в 12-му класі. Відповідно 2028-2029 навчальний рік – це пустий рік для закладів вищої освіти, рік, коли в них не буде набору на перший курс, окрім тих дітей, які в пілоті, але це дуже низький відсоток, прямо мінімальний.

(Загальна дискусія)

Все одно враховуючи... Окей, але дві третини фактично традиційного наповнення у нас пусті. Більше того, далеко не факт, що дитина, яка закінчила професійну і фахову передвищу іде потім на навчання в ЗВО. Скільки їх там? Хоча б половина з них є після профтеху, які ідуть в ЗВО. Не думаю. Так чи інакше це ризикована зона, це не про старшу профільну, але це про наслідки впровадження старшої профільної, які рішення зараз закладає міністерство для того, щоб система вже закладів вищої освіти певним чином не сколапсувала чи не була... так її не хитало в супер сильній турбулентності. Таке питання, мені воно цікаве.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Робота з закладами вищої освіти теж розпочата в 2025 і зараз перейшла в активну фазу, створена робоча група в яку залучено 15 топ закладів вищої освіти. Мета робочої групи якраз і є синхронізація з однієї сторони того випуску, який відбудуватиметься в пілоті 2029 рік і на ньому апробація подальшого зарахування і вступу дітей з оновленої старшої профільної школи. Окрім цього робоча група має напрацювати відповідну модель, яка би далі втілилась в конкретні нормативно-правові акти по пілотуванню вступу до закладів вищої освіти для нашого пілоту старшої профільної школи. І відповідно після цього пілотування перехід на повномасштабне впровадження в закладах вищої освіти.

Зокрема, трьохрічний бакалаврат, його архітектура, специфіка взаємодії профілю і спеціальності, це все покладено в основу задач, які стоять перед тією робочою групою. Їй передувала серія зустрічей і, власне, проговорювання в тому числі нашими колегами, профільними заступниками і очільниками директорату з закладами вищої освіти і ситуацією з певним падінням набору. Тут важливо ще раз все ж таки акцентувати увагу, що дійсно основна частина, це випускники закладів загальної середньої освіти, але порядку 40 відсотків щорічно вступають не випускники поточного року. Відповідно ті 40 відсотків плюс 5 відсотків, які в пілоті, це той ресурс, на який мають розраховувати заклади вищої освіти.

Очевидно, що певні механізми не те, що вирівнювання, а стабілізації ситуації по закладах вищої освіти так само мають бути напрацьовані нашими колегами, але глобальна ситуація зважаючи на те, що це падіння лише по першому року, а контингент закладів вищої освіти, очевидно, що передбачає не один курс, що спільнота ректорів і представників закладів вищої освіти, що, власне, наші

профільні заступники не ідентифікують. Тобто це не значить, що це не є проблемою глобальною, але це не є тою драмою, яка реально там колапсне систему вищої освіти. Відповідно зараз, як я вже зазначила, цей рух по тому напрацюванню механізму, він і буде передбачати в тому числі розуміння, які додаткові інструменти за умов необхідності мають бути завчасно застосовані на 29-й бюджетний і відповідно організаційний рік. Тобто три роки, це той період, над яким вже розпочата робота.

КОЛЕБОШИН С.В. З організаційної точки зору і точки зору управлінських процесів ЗВО я не побоююсь теж, на то вони і потужні заклади, щоб від цього не сколапснути. Мене, враховуючи наші реалії, фінансова їхня стабільність турбує. Тобто ми в найоптимістичнішому сценарії бачимо, що у них буде більше ніж в два рази падіння набору, в найоптимістичнішому, бо 40 відсотків – це останні роки, 22-й, 23-й, ми розуміємо, чому так багато людей не відразу після школи, а через декілька років побігли вищу освіту. Да, ми розуміємо, що відбувалося і для чого вони це робили. Насправді цей відсоток, я думаю, там три-чотири рази буде падіння. Да.

Ні, це просто побоювання фінансове. Чи є ці розрахунки? Звісно, що можна і треба, да, в нас же фактично дискусія йде. Чи усвідомлюють виші і кожен виш прогнозує, що в нього, як в нього буде, скільки грошей і який механізм в бюджет треба буде закладати, щоб підтримати ці заклади? Це мене цікавить принаймні, поки що цікавить.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Я хотів доповнити спочатку щодо тези про фахову передвищу і професійну освіту. Тобто у нас історично біля 30-35 відсотків, там залежить, звісно, від спеціальності, випускників фахової передвищої освіти вступають. Це приблизно 35 тисяч вступників щороку, приблизно 5-7 тисяч ще випускників професійної освіти. Тобто, скажемо так, з загального вступу в університети близько, там у нас вступає близько 250 тисяч вступників, умовно біля 50 тисяч вступників, все одно зберігається навіть *(Не чути)* того самого року.

Очевидно, що в цей рік люди будуть знати, що конкурс буде значно меншим, і ті вступники минулих років, які кудись не змогли потрапити, для них це буде якби другий шанс. Ми бачимо кожний рік при вступній кампанії, що в нас є люди, їх велика кількість, які подаються з НМТ минулого року, тобто вдруге пробують

вступати не тільки навіть у фахові коледжі, там є певна градація, що люди пробують з другого року вступати туди, куди їм не вдалося.

КОЛЕБОШИН С.В. Діма, мені не подобається теза про те, що іди у ЗВО, тому що туди легко вступити. Це от просто світоглядно некоректна теза.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Дивіться, я, мабуть, з цим погоджуюся, але, очевидно, що якщо ви думаєте над стратегію вступу... Наприклад, я буду казати про себе. Якщо б я хотів вступити в найкращий університет в Україні і я знаю, що це важко і велика конкуренція, а мені, наприклад, можна взяти gap year і потім туди вступити, я б краще почекав і вступив у найкращий, ніж вступати, куди я зможу, якщо це буде на межі цих років. Тобто для людей, які будуть думати стратегічно про свій вступ і хотіти якісної освіти, вони, я думаю, таким чином зможуть поступити, оскільки буде під це підлаштована ця ситуація. Це перша теза.

Друга, яку я хотів сказати. Все-таки вища освіта фінансується державним бюджетом за формулою. Тобто від того, що буде менше, наприклад, вступників-бюджетників, розподіл коштів, якщо кошик самих коштів не зміниться або не буде зменшуватися, такого, крім 22-го року, не було, то заклади освіти від держави не отримують менше коштів, навіть якщо в них буде менше студентів вчитися за державним замовленням. Вони отримують менше контрактників нових, але з врахуванням того, що це будуть контрактники першого курсу, а це там десь одна п'ята, одна шоста від загальної кількості контрактників, то сукупне падіння доходів бюджетів університету, я думаю, що з врахуванням того, що може бути певна компенсація збільшенням державного бюджету, може бути так, що в них бюджет взагалі не зменшиться.

КОЛЕБОШИН С.В. Все лунає... sounds good все. Я хотів би побачити, не я один, я думаю, що ректори в тому числі, мабуть, я не знаю, там колеги, конкретні розрахунки, прогнозування міністерством того, що буде з цією мережею, чи не буде вона в заручниках фактично правильної класної реформи...

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Ця мережа знаходиться в заручниках української демографічної ситуації...

КОЛЕБОШИН С.В. Як і всі інші мережі.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Набагато більша ніж...

КОЛЕБОШИН С.В. Я все ж таки хотів би побачити саме по 29-му року, які кроки, який прогноз і як буде з фінансуванням? Окей, це про це.

Ще питання. Це про зміст тепер. Ми про нього говорили, що типу зі змістом все начебто окей, а давайте про мережу, на перетині змісту і вчителів. Вочевидь, що підготовка вчителів для роботи в старшій профільній, так само, як і підручників, це все ж таки, з моєї точки зору, більш складне завдання ніж для базової чи початкової, тому що там вже варіативність, прямо така сильна варіативність, тому що там є профілі, тому що там з'являються інтегровані курси, до яких ставлення теж не дуже добре. І взагалі у мене немає єдиної ідеї, як можна інтегрований курс впроваджувати, тобто або це групами вчителів, або це по-новому навчати вчителів. Коротше, в мене питання таке, воно в собі два містить питання.

Перше. Як ви бачите підготовку вчителів, не якими інструментами, там онлайн-курси і так далі, саме до впровадження старшої профільної, враховуючи складність завдання?

І друге. Чи можемо ми говорити, що міністерство нарешті розпочало реформу педагогічної освіти і в царині закладів вищої освіти, і в царині закладів фахової передвищої, бо неодноразово ми чуємо і від директорів департаментів, і від директорів шкіл, і просто від вчителів, і навіть молодих вчителів, що а нас не готували до цього там, де ми вчилися, ми не знаємо, що там НУШ і так далі, ми взагалі не розуміємо, що таке школа, бо за чотири роки ми там у школі були два тижні. Це я так з контексту вихоплюю фрази, але таке теж буває і з таким я теж зіткнувся у своїй практиці, хоча це було не про НУШ. Виглядає так, що педосвіта у нас відстає від темпу реформи, який відбувається в середній освіті. Тому от в одному питанні два.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Зона підготовки вчителів для всіх академічних ліцеїв, відповім, як зрозуміла, розпочинається ця підготовка з січня 27-го року, складається з трьох компонентів: це все ж таки в тому числі і онлайн-курс, який задає базу і за аналогією тому, як починали впровадження ще з початкової школи.

Далі, регіональні каскади з профілізацією по галузях. Тобто профілізуємо, вчителів розбирають відповідні тренери в залежності від галузі, в якій здійснюватиметься потім викладення, і супервізорський посилений супровід протягом першої трійки років впровадження старшої профільної школи з 27-го по

30-й рік. Саму архітектуру з більшими деталями можемо представити по запити чи на наступному засіданні.

Чому з 1 січня, з січня 27-го року? Тому що аналогічно, як і при кожному розгортанні, ми до цього пілонуємо цю модель. Ми пілонуємо її з нашими пілотними закладами освіти. Пілотування це вже розпочалося в частині і виділених коштів через «Гроші за вчителем». І це ті модулі, які вони забирають на платформі «Вектор». І далі з червня місяця ідуть посилені модулі навчання як директорів, заступників, так і вчительства. І відповідно на кінець цього календарного року ми маємо готову архітектуру для підвищення кваліфікації, навчених тренерів, які відповідають усім нашим галузям. І, крім цього, що для нас так само було важливо, ми маємо пакетні еталонні рішення матеріалів, які пропонуємо в межах усіх таких базових профілів по типовій освітній програмі як орієнтир для вчителя, не відмежовуючи, не перекреслюючи автономію закладів, яка, безумовно, є, але при цьому даючи інструмент, який спрощує вхід в вересень 27-го року.

_____. А можна...

_____. Педосвіта.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Ви задали питання, чи розпочата реформа.

КОЛЕБОШИН С.В. Можна по-різному формулювати. Можна відповісти так, розпочата, і я скажу дякую.

КУЗЬМИЧОВА Н.Ю. Я, навпаки, хотіла сказати, що ні. Тобто якщо ми говоримо, чи розпочата реформа педагогічної освіти, то я не можу сказати, ствердно відповісти на це запитання. При цьому озвучені вами, дійсно, розриви, вони багато разів проговорювались і точно є очевидними. І ми так само вже про це говорили, на зараз я, мабуть, лише зможу це повторити, що це має бути точно наступним кроком чи паралельним кроком в напрямку подальшої майбутньої синхронізації, але з розумінням того, що ця синхронізація не відбудеться зараз в найближче... .

КОЛЕБОШИН С.В. Для мене просто незрозуміло, ця дискусія, вона ж почалася ще за каденції Лілії Михайлівни Гриневич у 17-му році, що педосвіта не готова, вища педосвіта і фахова до реформи НУШ. І говорили... Чому? Чому, правда, це ж по нас всіх б'є прямо сильно, сильно. І це не виглядає чимось фантастично дорогим або складним. Це чисто операційне завдання, менеджерське.

Це не до відповіді. Реально, я не розумію, що змінюються міністри і ніхто туди не йде в цю реформу, я просто не розумію.

_____. Можна невеличке запитання чи то уточнення до першої частини питання Сергія Валерійовича. Пані Надія, ви сказали, що підготовка вчителів здійснюється для академічних ліцеїв, і назвали заходи, які здійснюються. Чи здійснюються аналогічні заходи для системи профільної професійного спрямування, чи в нас там уже всі готові?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Звісно, не готові. Зараз не здійснюється. Якраз як тільки ми затвердимо нову типову, у нас будуть плани і буде затверджена концепція як саме буде виглядати викладання, ми перейдемо до... Тобто ми в пілоті це здійснювали з тими закладами, які пілотували новий підхід, ми з ними це опрацьовували, спілкувалися. Багато зворотного зв'язку, багато що змінили в рамках тих пропозицій, які були. Тепер ми будемо тут долучати набагато ширшу кількість викладачів, які взагалі в цьому будуть брати участь, але для нас дуже, дуже важливо, оскільки ми робимо набагато більше профілів, ну, тобто от викладачі, які викладають предмети загальної середньої освіти, їм знадобиться познайомитися з безліччю різних професій, спеціальностей і так далі для того, щоби зрозуміти як адаптувати своє викладання до того нового підходу.

Тому як тільки ми затвердимо концептуально наші галузі, в нас будуть програми, ми підемо одразу паралельно із створенням матеріалів в підготовку вчителів.

_____. І ви прогнозуєте, що ви встигнете це все?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні друзі, для розрядки, мозгова розрядка, досвідчені люди, так, щоб трошки переключитися.

_____. (Не чути)

КИРИЛЕНКО І.Г. А?

_____. (Не чути)

КИРИЛЕНКО І.Г. Да. Золота лихоманка – всім відоме явище? Йому 180 років сьогодні. Одне питання для всіх буде. Хто виграв? Прошу, хто виграв від золотої лихоманки?

_____. *(Не чути)*

КИРИЛЕНКО І.Г. Стоп. Дайте я ... *(Не чути)*.

Виграли продавці лопат. Хто виграє від цієї реформи?

(Загальна дискусія)

КИРИЛЕНКО І.Г. Друзі, я чому без мікрофона, тому що душа болить, серце плаче. Шквал зараз. Всі відчувають, що наближається лихоманка і шквал зараз пішов в мережах кругом. От уночі вийшло: «НУШ – успішна реформа чи провальний експеримент?» І преамбула: «У чому причина падіння загальноосвітнього рівня серед дітей?» Автор надсилає це *(Нерозбірливо)*. Провал в Україні повний, повний по всіх показниках. Статтю знайдіть, вона сьогодні вночі вийшла.

Друзі, все, що колеги задали питання, те, що колеги задали питання, свідчить про одне: величезні розриви, величезні розриви. Є невеличка група людей, які горять цим, ось вони присутні. Вони пояснюють, вони показують. І величезний масив, розрив іде, величезний масив тих, хто це ментально не сприймає, не розуміє і не хоче. Ключова фігура – батьки. Вони протестують проти того, що відбувається. Наступна група, 300 тисяч вчителів. Вони теж протестують, тому що вони до цього не готові. Розриви на кожному шляху. Колега сказав, Сергій, що майже 10 років тому, але ясно, що вчитель повинен бути в такій українській школі, а його немає. Розрив у тому, що посібники, підручники – їх немає і не буде.

Колега стільки задав питань, що у мене самого голова обертом пішла. Це розриви, це не те, що там де тонко, там і рветься – це розрив, ви здатні будете зшити за мить, це ж просто мить залишається до початку лихоманки. Ви зможете їх зшити? Щоб на всій товщі, по всій вертикалі всі розуміли так, як ви це говорите, і сприймали так, і горіли цим. Ви зможете це зшити чи не зможете? Бо якщо не зможете, то НУШ – це буде провалом. І поки що все свідчить про те, що йде до провалу. Зшити це все.

А нас очікує відставка уряду можлива, ну це життя, і потім знову прийде новий масив менеджерів, які зовсім по-іншому думають, по-іншому бачать. І що

тоді робити з цією величезною сферою? Коли називають це галуззю, мене це вбиває. Освіта – це сфера, і наука – це сфера, яка охоплює все і вся. Галузь – це економіка. Де тут роботодавці, де ринок праці? Розриви. Де тут представники вузів? Розриви. Зразу ж питання задавалися, відповідь поки така, теоретично обрисована.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. І демографія.

КИРИЛЕНКО І.Г. Ви прямо з кінчика язика зняли.

Друзі, друзі, потягнете чи ні? Це ж, бачите, питання серед кола людей, які вас розуміють і хочуть підтримати. Зможете зшити це за історичну мить, миттєвість, якщо за 9 років не зшили? Зможете чи ні? Не відповідайте.

А тепер включу мікрофон. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Пане Михайло, доєднаєтесь?

ГОНЧАР М.В. Да, звичайно. Сергію Віталійовичу, Асоціація міст України і на минулому засіданні акцентує на тих важливих стратегічних, на нашу думку, проблемних питаннях, які, ми вважаємо, важливі сьогодні для того, щоб реформа Нової української школи була успішною. Ми говорили і про проблему доріг, і про проблему шкільних автобусів, і про проблему нормативно-правового забезпечення, і будівництво укриттів, і створення пансіонів. І тут в контексті професійної освіти ми ще раз і ще раз хочемо наголосити на тому проблемному питанні, яке сьогодні залишається не вирішеним, не дивлячись на те, що вже 8 місяців діє новий Закон «Про професійну освіту», це проблема передачі в комунальну власність закладів професійної освіти, які знаходяться в містах обласних центрів. Ми говоримо про 162 заклади професійної освіти, які стануть частиною Нової української школи якраз в реалізації її професійного спрямування. І сьогодні міста, обласні центри готові інвестувати в розвиток матеріальної бази цих закладів, зокрема і в ремонт, і в лабораторії, і в майстерні, але вони не можуть цього робити, якщо це не їхнє майно. І ми як господарі це чудово з вами розуміємо, що ніхто не буде сусідське майно фінансувати. У 2025 році міста, обласні центри спрямували з місцевих бюджетів на фінансування закладів професійної освіти понад 7 мільярдів гривень. У закладах професійної освіти міст, обласних центрів, це про заробітну плату, про комуналку і все останнє, у цих закладах навчається третина дітей, які навчаються професійній

освіті. Потрібно щось з цим робити, тому що 10 років це питання не вирішується системно. Лише містам Дніпру, Житомиру, частково Києву були передані ці заклади професійної освіти. У нас до старту реформи Нової української старшої школи залишилося менше півтора року. Давайте спільними зусиллями щось в цьому питанні робити. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Михайле.

Прокоментую навіть просто у вигляді ремарки на одному з останніх прикладів. От отримую лист від однієї міської (не буду казати в якій області) територіальної громади: просимо, хочемо взяти на баланс, хочемо зробити. Це не обласний центр, до речі, що мене трішки здивувало, чому запам'ятав.

Готові, хочемо інвестувати, взяти, все готово у нас, будь ласка, передайте. Тут же лист області, ні в якому разі, тільки на область. І цей конфлікт він існує, він всім нам відомий, але треба його вирішувати. На жаль, я не знаю, не хочу, чесно кажучи, розбиратися з якою метою це колись прописувалось, вочевидь, на той момент була така необхідність, щоби один бюджет фінансував, інший виконував функції засновника. Але час йде і це продовжуватись, напевно, безкінечно не може. І, якщо хтось за це повністю фінансує, то вочевидь він і повинен бути засновником і мати права і функції. Будемо піднімати це питання включно з Бюджетним кодексом, вже мали навіть на днях розмову з бюджетним комітетом, з Міністерством фінансів, будемо рухати насправді.

_____ . Скажу більше, ми вже напрацювали певну редакцію норми разом з Міністерством фінансів, разом пан Михайло долучався до цього, але поки що віз і нині там.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відносно скоро очікуємо зміни до Бюджетного кодексу тоді і будемо подавати.

Шановні колеги, давайте ми підсумуємо. Мені завжди подобались останніми роками презентації Міністерства освіти і науки. У них хороші, красиві, позитивні, напевно, так і треба робити презентації. Але за цими презентаціями мають стояти конкретні дії, бо настане час, коли ми витягнемо презентацію трирічної давнини, де були таймлайни, те, що треба було зробити, цілі задачі і відповідальні за них. І побачимо, наскільки це виконано. І ми тут не для того, щоб розбирати, хто що обіцяв, зробив і не зробив, ми тут для того, щоб забезпечити виконання обов'язків

держави, обов'язків перед людьми, обов'язків перед дітьми, обов'язків перед своїм майбутнім, тому що інакше ми його просто банально втратимо. Будь-яка реформа повинна бути зрозумілою людям, прогнозованою і мати якісь чіткі таймлайни. Мені дуже не подобається, що ми дуже часто вибиваємося з цих таймлайнів, от дуже часто.

Я, чесно, не дуже розумію, чому я не маю відповіді на перше питання, яке я поставив на самому початку, що заважало це робити три роки тому. Просто, чесно, не розумію і не думаю, що варто в цьому розбиратися. Як правильно сказав Іван Григорович, нам треба зшивати, згортати реформу не можна, бо це вдарить по 2,5 мільйона дітей, ми вже про це неодноразово говорили, її потрібно продовжувати. Але треба робити роботу над помилками і дуже швидко, дуже швидко шукати компенсаторні механізми, десь, можливо, щось пом'якшити, десь, можливо, від чогось не відходити і робити це достатньо жорстко, бо це треба робити. Найголовніше – знову-таки це має бути прогнозовано, а прогнозування потребує хороших аналітичних даних, а нам їх після двох засідань комітету не вистачає. Тому є очевидні рішення, які ми вже вписали в рішення комітету, вони всім відомі, ми їх обговорювали на тому засіданні і на сьогоднішньому продовженні. Разом з тим ми додали туди декілька речей по запиту на інформацію. Я впевнений, що це не останнє засідання комітету, і воно стане у нас регулярним аж до 1 вересня 27-го року, і вочевидь, напевно, що і після 1 вересня 27-го року ми зробимо контроль, а може вже й не ми. Але в будь-якому разі контрольна функція за парламентом залишається, і ми будемо її використовувати.

Шановні колеги народні депутати, є пропозиція наступна. Ми візьмемо інформацію до відома Міністерства освіти і науки. Проект рішення він доволі великий, його зачитувати зараз... займе хвилин 20 точно. Він всім вам розісланий. Є пропозиція підтримати його, як-то кажуть у нас, за основу. Всім вам зараз буде надісланий фінальний варіант проекту рішення. Ми просимо вас, кожного з вас дописати туди ті пункти, які у вас викликають персональні питання, але не увійшли в проект рішення комітету. Після цього ми з вами його підтвердимо ще раз, але уже у нашому звичному порядку.

Хто – за? Прошу проголосувати. *(Шум у залі)*

6 – за. Хто утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

У нас другий пункт порядку денного – «Різне». Чи є в нас сьогодні бажання «Різне»?

Дякую, шановні колеги. На цьому засідання комітету вважається закритим. Дякую вам всім за час. До наступних зустрічей!